

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de către asociația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIUNEA A PATRA

**CAUZELE TUDOR-AUTO S.R.L. ȘI TRIPLU-TUDOR S.R.L.
c. MOLDOVEI**

(Cererile nr. 36344/03, 30346/05 și 36341/03)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

9 decembrie 2008

DEFINITIVĂ

09/03/2009

Această hotărâre poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauzele Tudor-Auto S.R.L. și Triplu-Tudor S.R.L. c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Nicolas Bratza, *Președinte*,

Lech Garlicki,

Ljiljana Mijović,

David Thór Björgvinsson,

Ján Šikuta,

Päivi Hirvelä,

Mihai Poalelungi, *judcători*,

și Lawrence Early, *Grefier al Secțiunii*,

Deliberând la 18 noiembrie 2008 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află trei cereri (nr. 36344/03, 36341/03 și 30346/05) depuse împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către Triplu-Tudor S.R.L. și Tudor-Auto S.R.L., două întreprinderi înregistrate în Republica Moldova („întreprinderile reclamante”), la 10 octombrie 2003 și 5 iulie 2007.

2. Reclamanții au fost reprezentați de către dl Vitalie Nagacevski, avocat din Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său în acea perioadă, dl Vitalie Pârlog.

3. Inițial, întreprinderile reclamante s-au plâns de neexecutarea timp de câțiva ani a două hotărâri judecătorești definitive pronunțate în favoarea lor și de lipsa recursurilor efective pentru executarea acestora. A doua întreprindere reclamantă s-a mai plâns de faptul că hotărârea judecătorească definitivă pronunțată în favoarea sa a fost, ulterior, casată ca urmare a folosirii necorespunzătoare a procedurilor de revizuire.

4. La 9 decembrie 2004 și la 2 octombrie 2007, Președintele Secțiunii a Patra a decis să comunice Guvernului cererile nr. 36344/03, 36341/03 și, respectiv, 30346/05. De asemenea, s-a decis ca fondul cererilor să fie examinat concomitent cu admisibilitatea acestora (articolul 29 § 3).

5. La 9 decembrie 2004, Președintele Secțiunii a Patra a decis ca cererile nr. 36344/03 și 36341/03 să fie conexate. La 2 octombrie 2008, cererea nr. 30346/05 a fost, de asemenea, conexată la primele două cereri.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

6. Reclamanții, Triplu-Tudor S.R.L. și Tudor-Auto S.R.L., sunt două întreprinderi înregistrate conform legislației Republicii Moldova.

1. Contextul cauzelor

7. La 18 noiembrie 1993, Serviciul de Stat pentru supravegherea asigurărilor pe lângă Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova („Serviciul”) a înregistrat compania de asigurări Tudor și Co. S.R.L., fondată de trei persoane private T.N., V.N. și L.R. („fondatorii”). La o dată nespecificată, fondatorii au depus la Serviciu o cerere pentru a înregistra alte două companii de asigurări, care la 3 noiembrie 1995 au fost înregistrate ca Triplu-Tudor S.R.L. și Triplu-Tudor-Auto S.R.L. Ei au mai solicitat și înregistrarea modificărilor în ceea ce privește fondatorii companiilor, și anume înlocuirea lui T.N. și V.N. cu alți fondatori, precum și în denumirea uneia dintre companii din Triplu-Tudor-Auto S.R.L. în Tudor-Auto S.R.L. La 25 și 27 decembrie 1995 și la 11 ianuarie 1996, Serviciul a satisfăcut solicitările lor.

8. La 10 iunie 1997, Guvernul a adoptat Hotărârea nr. 533 „cu privire la unele măsuri de reglementare a activității de asigurări” (a se vedea paragraful 31 de mai jos), potrivit căreia companiile de asigurări trebuiau să îndeplinească anumite formalități și să obțină noi certificate de înregistrare până la 1 august 1997.

9. La 31 iulie 1997, Triplu-Tudor S.R.L. și Tudor-Auto S.R.L. au prezentat Serviciului documentele solicitate împreună cu dovada creșterii capitalului lor statutar până la 300,000 lei moldovenești (MDL), (65,197 euro (EUR) la acea perioadă), așa cum era prevăzut de articolul 1 al hotărârii nr. 533, și au cerut înregistrarea modificărilor în documentele constitutive și eliberarea noilor certificate pentru activitatea de asigurare („certificatele”). Deoarece Serviciul a refuzat să se conformeze cererilor acestora, la o dată nespecificată fiecare din întreprinderile reclamante a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului, cerând obligarea acestuia să înregistreze modificările cerute și să elibereze noi certificate de înregistrare.

10. La 15 ianuarie 1998, în timpul procedurilor în fața primei instanțe, Serviciul a înregistrat doar modificările în capitalul statutar al companiilor.

11. La 31 martie 1998, Judecătoria Economică de circumscripție Chișinău a hotărât în favoarea întreprinderilor reclamante și a indicat Serviciului să le elibereze acestora noi certificate de înregistrare. La 15 aprilie 1998, întreprinderilor reclamante le-au fost eliberate titluri executorii care prevedeau „executarea imediată”. Serviciul a contestat această hotărâre.

12. La 24 iunie 1998, Colegiul de Apel al Judecătoriei Economice de circumscripție Chișinău a respins apelurile Serviciului în ambele cauze. Nu au fost depuse recursuri, iar hotărârile au devenit irevocabile și executorii.

2. Procedurile ulterioare de executare

13. Serviciul a întreprins mai mulți pași pentru casarea hotărârilor irevocabile sau pentru împiedicarea executării acestora. La 21 iulie 1998 și 1 iunie 1999, Serviciul și-a anulat deciziile sale din 25 și 27 decembrie 1995 și din 11 ianuarie 1996.

14. La 1 decembrie 1998, Serviciul a cerut suspendarea procedurilor de executare, care la 12 februarie 1999 a fost respinsă de Judecătoria Economică de circumscripție Chișinău.

15. La o dată nespecificată, el a cerut revizuirea hotărârilor judecătorești din 31 martie 1998. La 15 iulie 1999, Judecătoria Economică de circumscripție Chișinău a respins cererea ca nefondată.

16. La 8 februarie 2000, Serviciul a depus o nouă cerere de revizuire a hotărârilor din 31 martie 1998. Printr-o decizie irevocabilă din 6 septembrie 2000 Curtea Supremă de Justiție a respins cererea.

17. În cadrul unor proceduri separate, la 28 septembrie 1999 Judecătoria sectorului Rîșcani l-a amendat pe directorul Serviciului pentru neexecutarea hotărârilor judecătorești pronunțate în favoarea întreprinderilor reclamante. Ca urmare a unui recurs depus de către director, la 4 iulie 2000 Curtea Supremă de Justiție a casat hotărârea din 28 septembrie 1999 și a încetat procedurile împotriva acestuia pe motiv că a expirat termenul de prescripție. Totuși, într-o decizie separată din aceeași dată, Curtea Supremă de Justiție s-a adresat, în mod special, Ministerului Finanțelor cu privire la necesitatea de a executa hotărârile judecătorești definitive pentru a evita pe viitor prejudicierea intereselor statului.

18. La 24 ianuarie 2001, Serviciul a eliberat fiecareia din întreprinderile reclamante certificate, însă ministrul Finanțelor nu le-a semnat, astfel ele nu aveau forță juridică. În luna februarie 2001, întreprinderile reclamante au cerut unui executor judecătoresc să execute pe deplin hotărârile și să obțină semnătura ministrului Finanțelor pe certificate.

19. La 18 mai și 4 iunie 2001, Camera Înregistrării de Stat a cerut întreprinderilor reclamante prezentarea anumitor documente pentru re-înregistrarea întreprinderilor, așa cum prevedea noua lege cu privire la înregistrarea de stat a întreprinderilor și organizațiilor. Deoarece cererile prevedeau, în mod specific, că întreprinderile reclamante trebuiau să prezinte originalele certificatelor lor de înregistrare, ele nu au putut îndeplini cerințele.

20. Hotărârile din 31 martie 1998 nu au fost executate nici până în prezent.

3. *Revizuirea hotărârii irevocabile din 31 martie 1998 în privința companiei Tudor-Auto S.R.L.*

21. La 19 aprilie 2000, T.P. (din dosar se pare că fondatorul T.N., a se vedea paragraful 7 de mai sus, și-a schimbat numele), în calitate de terță parte, a depus o cerere de conexare a procedurilor care s-au sfârșit cu pronunțarea hotărârii irevocabile din 31 martie 1998. El a pretins că el era proprietarul a 50% din acțiuni în întreprinderea reclamantă și că modificările în documentele constitutive ale întreprinderii reclamante, introduse la 11 ianuarie 1996, au fost adoptate fără ca el să cunoască acest lucru.

22. Printr-o decizie irevocabilă din 20 septembrie 2000, Colegiul de Apel al Judecătorei Economice a Republicii Moldova a respins cererea lui T.P. ca neîntemeiată.

23. La 6 octombrie 2003, T.P. a depus la Curtea de Apel Economică o cerere de revizuire a hotărârii din 31 martie 1998, invocând în esență aceleași temeiuri ca și în cererea lui din 19 aprilie 2000. La 8 decembrie 2004, Curtea de Apel Economică a respins cererea ca nefondată și depusă cu omiterea termenului, deoarece aceasta a fost depusă peste mai mult de trei luni de la data la care T.P. a aflat despre „circumstanțele esențiale noi”. T.P. a depus recurs.

24. La 31 martie 2005, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul acestuia și a casat hotărârea din 31 martie 1998. Ea a dispus rejudecarea cauzei. Curtea Supremă de Justiție nu s-a expus cu privire la chestiunea termenului de trei luni pentru depunerea cererii de revizuire.

25. Rezultatul procedurilor redeschise nu este cunoscut.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

26. Dreptul intern relevant cu privire la neexecutarea unei hotărâri judecătorești definitive a fost expus în hotărârea *Prodan v. Moldova*, nr. 49806/99, § 31, ECHR 2004-III (extrase).

27. Dreptul intern relevant cu privire la revizuirea unei hotărâri judecătorești irevocabile a fost expus în hotărârea *Popov v. Moldova* (no. 2), nr. 19960/04, §§ 26-29, 6 decembrie 2005.

28. Prevederile relevante ale Legii nr. 1508-XII din 15 iunie 1993 „cu privire la asigurări”, în vigoare între 15 iunie 1993 și 21 decembrie 2006, sunt următoarele:

Articolul 48. Fondurile și rezervele asigurătorului

„(1) Garanția stabilității financiare a asigurătorului constă în posedarea unui capital social depus, corespunzător volumului obligațiilor de asigurare. Capitalul social minim al asigurătorului, depus sub formă de mijloace bănești, constituie 300,000 lei.”

Articolul 49. Garantarea solvabilității asigurătorului

„(...)

(1) Rezerva solvabilității la asigurarea de viață și de pensie este formată din capitalul social, fondul de rezervă și rezerva de prime a asigurărilor pe termen lung și trebuie să constituie cel puțin 8% din sumele asigurate respective.

(2) Rezerva solvabilității la alte tipuri de asigurare este formată din capitalul social, fondul de rezervă, fondul de rezervă pentru alte forme de asigurare și trebuie să constituie cel puțin 1% din sumele asigurate respective (...)

Articolul 54. Sarcinile și funcțiile de bază ale Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor (...)

„(1) Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor (...) este chemat să supravegheze activitatea de asigurare, să garanteze protecția drepturilor și intereselor legitime ale asiguraților și asigurătorilor; (...)

(2) Funcțiile de bază ale Inspectoratului (...) sînt următoarele:

a) examinarea documentelor de constituire ale organizațiilor de asigurare prezentate pentru înregistrare (...);

b) evidența, într-un registru unic, a asigurătorilor;

c) eliberarea licențelor pentru activități de asigurare (...).

29. Modificările la Legea nr. 1508-XII din 15 iunie 1993 „cu privire la asigurări” din 25 martie 2003, sunt următoarele:

„...La articolul 48 alineatul (1), textul „300 mii lei” se substituie prin textul „2 milioane lei”.

30. Prevederile relevante ale Legii nr. 407 din 21 decembrie 2006 „cu privire la asigurări”, sunt următoarele:

Articolul 22. Capitalul social al asigurătorului (reasigurătorului)

„(1) Capitalul social minim al asigurătorului (reasigurătorului) este de 15 milioane de lei (...).

(...)

(2) La momentul înregistrării de stat, capitalul social al asigurătorului (reasigurătorului) trebuie să fie depus integral de către fondatorii săi.

(3) Aporturile la capitalul social minim se depun integral în formă bănească atît la constituire, cît și la majorare.

(4) Mijloacele obținute de potențialii acționari ai asigurătorului (reasigurătorului) din împrumuturi, credite bancare, gaj, sau din alte mijloace atrase, inclusiv din avansurile participanților profesioniști la piața asigurărilor (...) nu pot servi drept

sursă de formare sau de majorare a capitalului social al asigurătorului (reasigurătorului).”

Articolul 57

„(1) Asigurătorii, care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, dispun de licențe (...) sînt autorizați să-și continue activitatea în următoarele 12 luni, termen în care se vor conforma prevederilor prezentei legi, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (4)-(7).

(2) Licențele de activitate în domeniul asigurărilor, obținute în condițiile legislației în vigoare pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi, cu un termen de valabilitate care depășește termenul stabilit la alin. (1) își păstrează valabilitatea pînă la expirarea termenului pentru care au fost eliberate.

(4) Asigurătorii care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, dețin licențe pentru practicarea activității de asigurare:

(...)

(b) trebuie să dispună de un capital social nu mai mic de:

4 milioane de lei – peste un an de la data intrării în vigoare a prezentei legi;

6 milioane de lei – peste 2 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi;

9 milioane de lei – peste 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi;

12 milioane de lei – peste 4 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi;

15 milioane de lei – peste 5 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi.”

31. Prevederile relevante ale Hotărârii Guvernului nr. 533 din 10 iunie 1997 „cu privire la unele măsuri de reglementare a activității de asigurări”, în vigoare între 10 iunie 1997 și 8 noiembrie 2005, sunt următoarele:

„1. Organizațiile de asigurări (...) în termen de pînă la 1 august 1997 vor aduce cuantumul minim al capitalului statutar pînă la 300 mii lei.

2. Serviciul (...) va executa certificatele de înregistrare de stat de tip nou (...) pentru eliberarea lor organizațiilor care au îndeplinit cerințele prevăzute la punctul 1 al prezentei hotărâri.

3. Se stabilește că, pentru obținerea certificatului de tip nou, organizațiile de asigurări:

- achită o plată în mărimea unui salariu minim, care se depune pe contul Serviciului (...);

- prezintă documentele ce confirmă adresa juridică, acumularea capitalului statutar, valoarea reală a neto-activelor acumulate pe contul surselor proprii, certificatul eliberat de organele fiscale privind achitarea plăților în buget și Fondul Social și certificatul de înregistrare de stat a organizației, în original.

4. Certificatele de tip vechi de înregistrare de stat a organizațiilor de asigurări, începând cu 1 august 1997, se consideră nevalabile.

(...).”

ÎN DREPT

32. Întreprinderile reclamante au pretins că neexecutarea hotărârilor judecătorești definitive din 31 martie 1998 le-a încălcat drepturile garantate de articolul 6 § 1 și articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție. La 5 iulie 2007, Tudor-Auto S.R.L. a mai pretins, în temeiul articolului 6 § 1 al Convenției că hotărârea din 31 martie 1998 a fost casată abuziv la 31 martie 2005.

Articolul 6 § 1 al Convenției, în partea sa relevantă, prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil ... și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță ... care va hotărî ... asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil”

Articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor”.

33. De asemenea, întreprinderile reclamante s-au plâns de lipsa resurselor efective în ceea ce privește pretențiile lor cu privire la neexecutarea hotărârilor judecătorești definitive, contrar articolului 13 al Convenției, care prevede următoarele:

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”

I. ADMISIBILITATEA PRETENȚIILOR

34. Curtea consideră că pretențiile întreprinderilor reclamante formulate în temeiul articolului 6 § 1 al Convenției, articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție și articolului 13 ridică chestiuni de fapt și de drept care sunt

suficient de serioase încât determinarea lor să depindă de o examinare a fondului și că niciun temei pentru declararea lor inadmisibile nu a fost stabilit. Prin urmare, Curtea declară aceste pretenții admisibile. În conformitate cu decizia sa de a aplica articolul 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 4 de mai sus), Curtea va examina imediat fondul acestor pretenții.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 § 1 AL CONVENȚIEI

A. Cu privire la neexecutarea hotărârii judecătorești din 31 martie 1998 în privința companiei Triplu-Tudor S.R.L.

35. Întreprinderea reclamantă s-a plâns de încălcarea drepturilor sale garantate de articolul 6 al Convenției ca urmare a neexecutării hotărârii judecătorești definitive pronunțată în favoarea sa.

36. Guvernul a susținut că neexecutarea hotărârii din 31 martie 1998 s-a datorat comportamentului întreprinderii reclamante, și anume faptului că aceasta nu a respectat prevederile Hotărârii Guvernului nr. 533 (a se vedea paragrafele 8 și 31 de mai sus) și nu a prezentat Camerei Înregistrării de Stat anumite documente pentru reînregistrarea companiei.

37. Chestiunile invocate de către întreprinderea reclamantă sunt identice cu cele care în hotărârile *Prodan* (citată mai sus, § 56) și *Sîrbu and Others v. Moldova* (nr. 73562/01, 73565/01, 73712/01, 73744/01, 73972/01 și 73973/01, § 27, 15 iunie 2004) au fost constatate ca fiind contrare articolului 6.

38. Curtea nu poate fi de acord cu argumentele aduse de Guvern, deoarece întreprinderea reclamantă s-a conformat Hotărârii Guvernului nr. 533, iar Serviciul a înregistrat modificările în documentele constitutive ale întreprinderii reclamante (a se vedea paragrafele 9 și 10 de mai sus). În continuare, ea notează că, la 24 ianuarie 2001, Serviciul a executat parțial hotărârea din 31 martie 1998. Totuși, întreprinderea reclamantă nu a putut prezenta Camerei Înregistrării de Stat certificatul de înregistrare în original, deoarece el nu avea forță juridică fără semnătura ministrului Finanțelor (a se vedea paragraful 18 de mai sus). De asemenea, trebuie notat faptul că Guvernul s-a referit la evenimente care au avut loc peste mai mult de doi ani și jumătate de la data la care hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea întreprinderii reclamante a devenit definitivă și că până la acea dată ea trebuia să fi fost executată deja (a se vedea *Prodan*, citată mai sus, § 55).

39. Prin urmare, Curtea constată, din motivele expuse în hotărârile de mai sus, că neexecutarea hotărârii judecătorești definitive din 31 martie 1998 constituie o încălcare a articolului 6 § 1 al Convenției.

B. Pretinsa violare a articolului 6 § 1 al Convenției în ceea ce privește compania Tudor-Auto S.R.L.

1. Cu privire la neexecutarea hotărârii judecătorești din 31 martie 1998

40. Întreprinderea reclamantă a pretins că neexecutarea hotărârii judecătorești definitive pronunțată în favoarea sa între 31 martie 1998 și 31 martie 2005 a constituit o încălcare a drepturilor sale garantate de articolul 6 al Convenției.

41. Guvernul a adus aceleași argumente pentru a justifica neexecutarea hotărârii judecătorești definitive pronunțată în favoarea companiei Triplu-Tudor S.R.L. (a se vedea paragraful 36 de mai sus).

42. Curtea nu vede vreun motiv pentru a se abate de la constatările sale în ceea ce privește compania Triplu-Tudor S.R.L. (a se vedea paragrafele 37-39 de mai sus). Totuși, ea consideră că neexecutarea hotărârii judecătorești este strâns legată de procedurile de revizuire ulterioare. Prin urmare, relevanța neexecutării va fi luată în considerație la aprecierea în ansamblu a procedurilor, care au culminat cu casarea hotărârii din 31 martie 1998 (a se vedea *Istrate v. Moldova*, nr. 53773/00, § 43, 13 iunie 2006).

2. Cu privire la casarea hotărârii din 31 martie 1998 în privința companiei Tudor-Auto S.R.L.

43. Întreprinderea reclamantă a pretins că casarea hotărârii judecătorești din 31 martie 1998 a fost contrară articolului 6 § 1 al Convenției.

44. Guvernul a susținut că revizuirea a fost o cale eficientă de a contesta o hotărâre judecătorească atunci când după ce hotărârea a devenit irevocabilă au fost descoperite fapte noi. El a dat ca exemplu Curtea Internațională de Justiție, care poate să-și revizuiască hotărârile sale dacă după adoptarea unei hotărâri s-au descoperit fapte sau circumstanțe noi de o importanță decisivă. Cererea de revizuire trebuia depusă în termen de șase luni de la data la care s-au descoperit fapte sau circumstanțe noi, însă nu mai târziu de zece ani de la data adoptării hotărârii judecătorești.

45. Guvernul a susținut că revizuirea este un mijloc eficient de a contesta o hotărâre judecătorească, atunci când au fost descoperite noi fapte, după ce hotărârea a devenit irevocabilă. El a dat drept exemplu Curtea Internațională de Justiție, care poate să-și revizuiască hotărârile, dacă noi fapte sau circumstanțe de o importanță decisivă au fost descoperite după pronunțarea hotărârii. Cererea de revizuire trebuie depusă în termen de șase luni de la data la care noile fapte sau circumstanțe au fost descoperite, dar nu mai târziu de zece ani de la data adoptării hotărârii.

O situație similară poate fi găsită în Regulamentul Curții Europene a Drepturilor Omului. Dacă noi fapte cu privire la o cauză care a fost examinată au fost descoperite și aceste fapte ar putea avea un efect decisiv

asupra rezultatului cauzei, precum și dacă aceste circumstanțe nu au fost cunoscute și nu puteau fi, în mod rezonabil, cunoscute, o parte poate solicita Curții, în termen de 6 luni de când ei i-au devenit cunoscute faptele, să revizuiască acea hotărâre.

46. Guvernul a mai invocat o recomandare a Comitetului de Miniștri, conform căreia Guvernelor Statelor membre li s-a recomandat să asigure proceduri de revizuire și redeschidere a cauzelor.

47. La 31 martie 2005, Curtea Supremă de Justiție a casat hotărârea judecătorească din 31 martie 1998 ca urmare a unei cereri de revizuire depuse de către T.P. la 6 octombrie 2003. Curtea Supremă de Justiție nu s-a expus asupra termenului limită de trei luni pentru depunerea cererii de revizuire, deși la 8 decembrie 2004 Curtea de Apel Economică a respins cererea ca fiind depusă cu omiterea termenului (a se vedea paragraful 23 de mai sus).

48. Chestiunile invocate de către părți sunt similare cu cele care au fost examinate de către Curte în cauzele *Popov (no. 2)* (citată mai sus, §§ 52 și 53) și *Oferta Plus S.R.L. v. Moldova* (nr. 14385/04, § 106, 19 decembrie 2006), în care ea a constatat deja o violare a articolului 6 § 1 al Convenției. Deoarece Guvernul nu a adus argumente relevante care ar fi convins Curtea că în această cauză situația este diferită, Curtea nu vede vreun motiv pentru a se abate de la constatările sale din cauzele menționate mai sus.

3. Concluzie cu privire la echitatea procedurilor în privința companiei Tudor-Auto S.R.L.

49. Curtea reiterează că, începând cu 15 aprilie 1998 și până la 31 martie 2005, autoritățile moldovenești nu au întreprins măsuri adecvate pentru executarea hotărârii judecătorești definitive din 31 martie 1998.

50. Mai târziu, prin admiterea cererii de revizuire a lui T.P., care a fost depusă cu omiterea termenului, Curtea Supremă de Justiție a încălcat principiul securității raporturilor juridice, precum și „dreptul la o instanță” și dreptul la un proces echitabil ale întreprinderii reclamante garantate de articolul 6 § 1 al Convenției (a se vedea *Popov (no. 2)*, citată mai sus, §§ 52 și 53).

51. Neexecutarea și, ulterior, folosirea necorespunzătoare a procedurilor de revizuire, care au avut ca rezultat casarea hotărârii judecătorești, au însemnat că întreprinderea reclamantă a fost lipsită de majoritatea beneficiilor unei hotărâri executorii timp de aproape zece ani.

52. Având în vedere toate aceste circumstanțe și făcând o apreciere în ansamblu a procedurilor, Curtea conchide că acestea nu au întrunit cerințele unui proces echitabil conținute în articolul 6 § 1 al Convenției.

53. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 6 § 1 al Convenției.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 1 AL PROTOCOLULUI NR. 1 LA CONVENȚIE ÎN PRIVINȚA ÎNTREPRINDERILOR RECLAMANTE

54. Curtea reiterează că o datorie în baza unei hotărâri judecătorești poate fi considerată „un bun” în sensul articolului 1 al Protocolului nr. 1 (a se vedea, printre altele, *Burdov v. Russia*, nr. 59498/00, § 40, ECHR 2002-III, și cauzele citate în această hotărâre). Mai mult, făcând referire la Tudor-Auto S.R.L., casarea unei astfel de hotărâri după ce a devenit irevocabilă și executorie constituie o ingerință în dreptul beneficiarului hotărârii judecătorești la protecția proprietății (a se vedea *Brumărescu v. Romania* [GC], nr. 28342/95, § 74, ECHR 1999-VII).

55. Curtea notează că Triplu-Tudor S.R.L. și Tudor-Auto S.R.L. au avut fiecare câte o pretenție executorie care rezultau din hotărârile judecătorești din 31 martie 1998, care au rămas neexecutate până în prezent și, respectiv, până la 31 martie 2005. Ca urmare, imposibilitatea întreprinderilor reclamante de a obține executarea acestor hotărâri judecătorești și eliberarea certificatelor de înregistrare, pentru a desfășura afacerile lor în domeniul asigurărilor, a constituit o ingerință în dreptul acestora la protecția proprietății în sensul primei propoziții a primului paragraf al articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție. În cazul companiei Tudor-Auto S.R.L., situația a fost perpetuată și de casarea hotărârii judecătorești la 31 martie 2005. Luând în considerație constatările sale cu privire la articolul 6 (a se vedea paragrafele 39 și 53 de mai sus), Curtea consideră că autoritățile moldovenești nu au asigurat un echilibru just între interesele întreprinderilor reclamante și alte interese implicate.

56. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

IV. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 13 AL CONVENȚIEI COMBINAT CU ARTICOLUL 6 § 1 AL CONVENȚIEI

57. Întreprinderile reclamante s-au plâns de lipsa recursurilor efective în ceea ce privește pretențiile lor cu privire la neexecutarea hotărârilor judecătorești definitive pronunțate în favoarea lor.

58. Guvernul a susținut că întreprinderile reclamante ar fi putut iniția acțiuni civile împotriva executorului judecătoresc în temeiul articolului 20 al Constituției și al articolului 426 al fostului Cod de procedură civilă („fostul CPC”).

59. Curtea reiterează că articolul 13 garantează un recurs efectiv în fața unei autorități naționale pentru o pretinsă încălcare a cerinței prevăzute în articolul 6 § 1 de a examina o cauză într-un termen rezonabil (a se vedea *Kudla v. Poland* [GC], nr. 30210/96, § 156, ECHR 2000-XI). Ea declară că efectul articolului 13 este de a cere existența unui recurs național care să permită autorităților naționale competente să examineze fondul pretenției adresate în temeiul

Convenției și să ofere redresarea corespunzătoare, chiar dacă Statele Contractante se bucură de o anumită marjă de apreciere cu privire la modul de a se conforma obligațiilor ce rezultă din această prevedere (a se vedea *Chahal v. the United Kingdom*, 15 noiembrie 1996, § 145, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-V). Recursul cerut de articolul 13 trebuie să fie unul „efectiv”, atât în practică, cât și în drept. Totuși, un astfel de recurs este cerut doar pentru pretențiile care pot fi considerate ca fiind „serioase și legitime” conform Convenției (a se vedea *Metropolitan Church of Bessarabia and Others v. Moldova*, nr. 45701/99, § 137, ECHR 2001-XII).

60. Curtea notează că ea a examinat deja argumentele aduse de către Guvernul pârât în ceea ce privește articolul 426 al fostului CPC. Ea a constatat că „chiar dacă presupunem că reclamantul ar fi depus recurs împotriva actelor executorului judecătoresc și ar fi obținut o hotărâre care să confirme că neexecutarea a fost ilegală conform dreptului național, o astfel de acțiune nu ar fi dus la nimic nou, singura consecință fiind eliberarea unui alt titlu executoriu care ar permite executorului judecătoresc să continue executarea hotărârii” (a se vedea *Popov v. Moldova (no. 1)*, nr. 74153/01, § 32, 18 ianuarie 2005). Curtea nu vede vreun motiv pentru a se abate de la această concluzie în aceste cauze.

61. Din aceleași motive, Curtea consideră că articolul 20 al Constituției, care prevede dreptul general de acces la justiție, nu a oferit reclamantilor un recurs efectiv. Deși hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 19 iunie 2000 „Cu privire la aplicarea în practica judiciară de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Convenției pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale” ar fi putut permite reclamantului să invoce direct prevederile Convenției în fața instanțelor judecătorești naționale, o astfel de referire nu ar fi dus la nimic altceva decât la un „alt titlu executoriu care ar permite executorului judecătoresc să continue executarea hotărârii” (a se vedea *Lupescu and Others v. Moldova*, nr. 3417/02, 5994/02, 28365/02, 5742/03, 8693/03, 31976/03, 13681/03 și 32759/03, § 17, 21 martie 2006).

62. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 13 pe motiv de lipsă a unui recurs în legislația națională în ceea ce privește neexecutarea hotărârilor judecătorești definitive.

V. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

63. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

64. Întreprinderile reclamante Tudor-Auto S.R.L. și Triplu-Tudor S.R.L. au pretins MDL 119,840,000 (EUR 7,531,186) și, respectiv, MDL 291,039,000 (EUR 18,289,961) cu titlu de prejudiciu material pe care l-au suferit ca rezultat al neexecutării hotărârilor judecătorești definitive pronunțate în favoarea lor și

al imposibilității de a activa în calitate de companii de asigurare, fără certificate de înregistrare. Ele s-au bazat pe două rapoarte financiare, care au fost întocmite la 7 decembrie 1998 de către Laboratorul central de cercetări științifice în domeniul expertizei judiciare al Ministerului Justiției („Laboratorul”) la cererea Judecătoriei Economice de circumscripție Chișinău în cadrul unor seturi separate de proceduri judecătorești. Sumele au fost calculate prin multiplicarea numărului de ani pe parcursul cărora ele nu au putut activa ca asigurători cu venitul lor ratat între 2 aprilie 1997 și 16 aprilie 1998, așa cum acesta a fost calculat de către Laborator.

65. Metoda de calculare a venitului ratat în privința ambelor companii a constat în determinarea creșterii medii a activelor fiecărei companii, prin luarea în considerație a creșterii medii cu 132.2% a activelor altor companii de asigurare. Apoi, s-au luat în considerație pierderile care puteau avea loc pe parcursul unui an. Valoarea care a rezultat a fost apoi multiplicată, în două versiuni, cu rata mai mare a inflației în anul 1997, care a variat între 1.7% și 3.7% și cu rata inflației în luna martie 1998, care a constituit 5.3%.

Astfel, în ceea ce privește compania Tudor-Auto S.R.L., valoarea activelor sale, în mărime de MDL 700,000 ar fi crescut până la MDL 925,400. Pierderile totale ar fi diminuat creșterea anuală a activelor sale până la MDL 462,700. În prima versiune, suma de MDL 462,700 a fost multiplicată cu un factor de 3.7 (coeficientul inflației), ceea ce a rezultat în MDL 17,120,000 (EUR 1,968,077). În a doua versiune, suma de MDL 462,700 a fost multiplicată cu un factor de 5.3 (coeficientul inflației), ceea ce a rezultat în MDL 24,523,000 (EUR 2,819,110).

În ceea ce privește compania Triplu-Tudor S.R.L., valoarea activelor sale, în mărime de MDL 1,700,000, ar fi crescut până la MDL 2,247,400. Pierderile totale ar fi diminuat creșterea anuală a activelor sale până la MDL 1,123,700. În prima versiune, suma de MDL 1,123,700 a fost multiplicată cu un factor de 3.7 (coeficientul inflației), ceea ce a rezultat în MDL 41,577,000 (EUR 4,779,600). În a doua versiune, suma de MDL 1,123,700 a fost multiplicată cu un factor de 5.3 (coeficientul inflației), ceea ce a rezultat în MDL 59,556,000 (EUR 6,846,426).

66. Cu toate acestea, întreprinderile reclamante au considerat că sumele mai mici, care reprezentau primele versiuni, ar trebui luate în considerație de către Curte și multiplicare cu numărul de ani de neexecutare.

67. În ceea ce privește prejudiciul moral, întreprinderile reclamante au susținut că, în cazul acordării compensațiilor cu titlu de prejudiciu material, ele nu vor pretinde compensații cu acest titlu. Totuși, Tudor-Auto S.R.L. a solicitat EUR 25,000 cu titlu de prejudiciu moral suferit ca rezultat al casării ilegale a hotărârii judecătorești din 31 martie 1998 (a se vedea paragraful 48 de mai sus).

68. De asemenea, avocatul întreprinderilor a pretins EUR 75 pentru traducerea documentelor și alte cheltuieli, precum și EUR 2,000 cu titlu de costuri de reprezentare angajate în fața Curții.

69. Guvernul a susținut că sumele pretinse de către întreprinderile reclamante cu titlu de prejudiciu material sunt exorbitante. El a contestat în primul rând credibilitatea rapoartelor, susținând că acestea au fost întocmite în cadrul procedurilor care nu au legătură cu aceste cauze. În continuare, el a criticat decizia de a lua în considerație rata mai mare a inflației în loc de rata mai mică a inflației. Bazându-se pe o scrisoare de la Ministerul Finanțelor, el a mai susținut faptul că multiplicarea sumelor creșterilor anuale a activelor companiilor cu 3.7 și 5.3, care reprezentau coeficienții inflației, a fost greșită, deoarece pentru a calcula procentul creșterii, sumele trebuiau multiplicare cu 0.037 și, respectiv, cu 0.053. Astfel, acest lucru a dus la o creștere artificială a valorilor.

70. În al doilea rând, Guvernul a prezentat date comparative cu privire la dinamicele pieței asigurărilor în Republica Moldova. Ele reflectau faptul că venitul total al pieței asigurărilor a crescut în anul 1997 cu 51.1%, în timp ce în anul 1998 el a scăzut cu 9%, iar apoi a crescut din nou cu 20.5% în anul 2000. El a mai prezentat statistici potrivit cărora piața asigurărilor a fost extrem de oscilantă, ceea ce a însemnat că unele companii au putut avea pierderi, în timp ce alte companii mari de asigurări au putut avea beneficii de la 50.6% până la 235.3%. Prin urmare, el a susținut că rapoartele prezentate de către întreprinderile reclamante au fost speculative.

71. *In fine*, Guvernul a informat Curtea că pentru a determina suma prejudiciului pe care întreprinderile reclamante pretind că l-au suferit, el a dispus efectuarea unei evaluări economice și contabile de către Centrul Național de Expertize Judiciare aflat în subordinea Ministerului Justiției („Centrul Național”). În legătură cu aceasta, doi experți de la Centrul Național au fost solicitați să determine profitul ratat al întreprinderilor reclamante în anul 1997.

72. Într-un raport datat din 21 septembrie 2005, experții au stabilit că profitul ratat pentru anul 1997 al Tudor-Auto S.R.L. reprezenta MDL 10,854 (EUR 1,247), iar al Triplu-Tudor S.R.L. MDL, 168,902 (EUR 19,416).

73. În ceea ce privește pretențiile cu privire la prejudiciul moral, Guvernul a considerat suma pretinsă ca fiind excesivă și a susținut că EUR 1,000 ar fi suficienți pentru a compensa compania Tudor-Auto S.R.L. în această parte.

74. De asemenea, Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă pentru reprezentare, considerând-o excesivă și irealistă în lumina situației economice din țară și a salariului mediu lunar.

75. Având în vedere circumstanțele cauzei, Curtea consideră că chestiunea cu privire la aplicarea articolului 41 al Convenției nu este gata pentru decizie. Prin urmare, această chestiune urmează a fi rezervată, iar procedura ulterioară urmează să fie stabilită luând în considerație posibilitatea ajungerii la un acord între Guvernul Republicii Moldova și întreprinderile reclamante (articolul 75 § 1 al Regulamentului Curții).

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererile admisibile;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 6 § 1 al Convenției în ceea ce privește neexecutarea hotărârii judecătorești definitive pronunțată în favoarea companiei Triplu-Tudor S.R.L.;
3. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 6 § 1 al Convenției în ceea ce privește neexecutarea hotărârii judecătorești definitive pronunțată în favoarea companiei Tudor-Auto S.R.L. și casarea ulterioară a acesteia;
4. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție în ceea ce privește neexecutarea hotărârilor judecătorești definitive pronunțate în favoarea fiecăreia dintre întreprinderile reclamante;
5. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 13 al Convenției pe motiv de lipsă a recursurilor efective în ceea ce privește pretențiile întreprinderilor reclamante cu privire la neexecutarea hotărârilor judecătorești pronunțate în favoarea lor;
6. *Hotărăște*
 - (a) că chestiunea cu privire la aplicarea articolului 41 al Convenției nu este gata pentru decizie; prin urmare,
 - (b) rezervă această chestiune;
 - (c) invită Guvernul Republicii Moldova și reclamantul să prezinte, în decursul următoarelor trei luni, observațiile lor scrise cu privire la chestiunea respectivă și, în special, să notifice Curtea cu privire la orice acord la care ei ar putea ajunge;
 - (d) rezervă procedura ulterioară și deleghează Președintelui Camerei competența de a stabili același lucru dacă va fi necesar.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 9 decembrie 2008, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Lawrence Early
Grefier

Nicolas Bratza
Președinte